

Артиљеријска гађања на Пасуљанским ливадама

Плотуни дивизиона

„Дивизионом, плотуном, пали!“ Била је то последња команда која се чула на ватреном положају на Венцу. Тако је завршено дивизионо бојево гађање које су припадници Мешовите артиљеријске бригаде недавно извели у оквиру тактичке вежбе на терену – „Удар 2012“. Њихов рад пратио је и оцењивао евалуациони тим и ово је прва евалуација јединице ранга дивизиона–батаљона у Војсци Србије.

Дивизиона бојева гађања увек су атрактивна за посматраче јер откривају потпун склад рада послуга, њихову увежбаност, припремљеност и ватрену оспособљеност за извршење задатака који су постављени пред јединицу. Задивљујуће је посматрати и ефекат ватре у рејону циља, поготово када се погоди у центар.

Када дивизион дејствује рафално и на крају плотуном, само можете у трену, између светлосног блеска и тупог, заглашујућег, свеобухватног звука, немо посматрати сву моћ ватре артиљерије, огњено коло које блеска и полако бледи у подигнутој прашици. И да се гибате у ритму подрхтавања тла, изазваног силином надовезујућих опаљења.

Такав утисак оставило је и завршено дивизионо бојево гађање које су припадници Мешовите артиљериј-

ске бригаде из Ниша недавно извели у оквиру тактичке вежбе на терену „Удар 2012“. Њихов рад пратио је евакуацијски тим Команде Копнене војске под руководством потпуковника Бошка Ђуџуза. Била је то прва евакуација јединице ранга дивизиона–батаљона у Војсци Србије.

Вежби и бојевим гађањима су, поред команданта Мешовите артиљеријске бригаде пуковника Саше Недељковића, присуствовали чланови тима Инспектората одбране Министарства одбране, предвођени потпуковником Сашом Алексићем, те екипе Управе за обуку и доктрину Генералштаба Војске Србије, коју је водио потпуковник Душан Ракочевић.

Два месеца припреме

Припреме за вежбу и бојева гађања припадници 1. топовско-хаубичког дивизиона започели су два месеца пре доласка на вежбу. Најпре су у нишкој касарни „Мија Станимировић“, а потом и у околини Ниша и Алексинца, извели више тактичких увежбавања. Период интензивне обуке окончан је тродневним боравком на полигону „Пасуљанске ливаде“ и извођењем артиљеријских бојевих гађања.

На Рујничкој коси и Шуматовцу реализовали су предвиђене вежбове радње, попут посудања елемената борбеног распореда вежбајуће јединице и артиљеријске подршке јединицама у одбрани.

И смештај је био теренски – шаторски. Како им временске прилике нису биле наклоњене – блато, понегде и снег – морали су да примене знане технике грејања – кубетом, уз мере безбедности.

О времену је, међутим, мало ко размишљао јер су активности биле „згуснуте“. Кад су око поноћи завршили све потребне припреме, сигнал за почетак вежбе дат је у три сата ујутро. Артиљерци су најпре успешно извели гађање са уметнутим цевима 20 милиметара, јер је то био услов за излазак на бојево гађање из топ-хаубица 152 милиметра. Били су спремни и уиграни.

– Приликом артиљеријских бојевих гађања, посебно кад је реч о дивизи-

ОСПОСОБЉЕНОСТ

– Вежба „Удар 2012“ јесте врхунац периода интензивне обуке за први топовско-хаубички дивизион 152 милиметара, који је тренутно најјачи по снази и попуњености у Војсци Србије, што омогућава даљу надградњу оперативних способности Војске за све три мисије у којима је предвиђено његово ангажовање – каже пуковник Саша Недељковић.

зионом, долази до изражаја колективност. Ми смо се протеклих месеци тимски спремали да све радње и поступке доведемо до перфекције, јер ако један човек, једно одељење испадне из ланца, настаје проблем – каже командант тог дивизиона потпуковник Слободан Васиљевић.

Динамично на осматрачници

Главна осматрачница, прекривена великом маскирном мрежом, налази се на тригонометријској тачки ТТ 719. Одатле се осматрају погоци у рејону циља, мере одступања, дају исправке, које се потом преносе преко средстава везе рачуначима на положају и, на крају, следе опаљења.

Осматрачнице су динамична и узбудљива места јер су ту и главни „играчи“ – командант дивизиона потпуковник Васиљевић који је извршилац дивизионог гађања и командир 2. батерије капетан Александар Цветковић, извршилац гађања за 2. батерију.

Ужурбаност открива почетак гађања топ-хаубицама 152 милиметара. Сви би да виде, завире у шатор, чују комаде. Поред евалуатора су и чланови тима Инспектората одбране, који ће оценити успех ватре. Обавезно су присутни извиђачи и везисти.

Од старијег водника Александра Степановића, командира извиђачког одељења у 2. топовско-хаубичкој батерији, сазнајемо да су рејон циљева вртаче на Крчору, 9–10 километара удаљене од ватреног положаја и да

У ЦЕНТАР ЦИЉА

– Ако бирамо једнаке међу једнакима, рећи ћу да су сви били одлични. Међутим, истакао бих трећу топовско-хаубичку батерију којом командује мајор Иван Ристић, јер је, према показатељима, имала најбоље резултате у ватреном делу. Они су више пута погађали у центар циља – истакао је потпуковник Слободан Васиљевић.

свака батерија има по један батеријски и један дивизиони циљ.

Везисти успостављају везу с батеријама. Међу њима је и Милена Гроздановић, војник по уговору. У тој артиљеријској јединици радио јој је отац, па је и она хтела да крене његовим стопама. Ово јој је први терен.

– Нисам имала срећу да дођем раније. Јуче сам ипак била на ватреном положају и уживала у ватреном дејству артиљерије.

Са главне осматрачнице одјекују оштре и кратке реченице команди:

– Даљина осматрања циља 1.925 метара. Пажња! Батеријом, циљ 1! Азимут осматрања 1.903. Даљина

осматрања 1.925. На 007. Сноп 150. Жива сила и ватрена средства ван заклона! Основни један, пали!...

Иако је време лета пројектила са Венца 27 секунди, узалуд покушавамо да их одбројимо, јер како чујемо преко радио-везе реч „опалио“, већ се види ефекат ватре на циљу. Одуштајемо од бројања јер око привлаче ватрени одсјаји, праћени потмулом риком топовских експлозија.

Последња команда са осматрачнице била је:

– Батеријом, рафал 15 секунди, пали!

Средствима везе преноси се ехо речи са Венца: – Први опалио... други опалио... трећи опалио...

Ватрено на Венцу

Получасовна пауза између гађања омогућава да се уским и завојитим путем, кроз шумовиту завесу, превали десетак километара до ватреног положаја на Венцу. После батеријских, за крај су остављена дивизиона гађања, посматрачима најатрактивнија. Ако се добро изведу, стиче се утисак као да топ-хаубице складно „преду“ јер се после првог бучног опаљења основног

оруђа чују тиша, ритмична понављања.

Никола Сташевић, старији водник, руководи основним одељењем. Каже да је њихова одговорност велика јер на основу команди које издају гађа цела батерија. И прецизност мора бити велика, а Сташевић истиче да су им претходни резултати гађања били одлични.

Недалеко од њих је старији водник прве класе Милан Милетић из 3. батерије. Он не може да сакрије задовољство због остварених резултата и такмичарског духа који их је обузео – да буду успешнији од колега.

– Ми смо најбоља батерија у нашем дивизиону. Могу рећи да смо тренутно и најбоље одељење у трећој батерији, али и дивизиону. Од свих батерија овде на Венцу, наша је погодила центар циља. Питајте евалуатора, он ће вам рећи.

Ако је судити према његовим речима, онда је и разводник Милош Милојевић најбољи нишанџија. Сви се слажу! Милош пак додаје да похвале заслужује и њихова колегиница разводник Јелена Стојић, која је, како је рекао, ефикасан члан тима – помагала им је да растегну краке лафета и укопају топ-хауџу, што није било лако по блањавом земљишту.

Иначе, жене су годину и по дана чланови послуга топ-хауџу у тој јединици. У принципу једна је поред оруђа, а понекад их буде и две.

Одговоран за сва рачунања у тој трећој батерији јесте старији водник Никола Дисећ. Његове колеге планшестиста разводник Милијана Станковић и први рачунач разводник Дејан Милорадовић дошаптавају се између себе:

ЕВАЛУАТОРИ

Евалуациони тим чинили су припадници Команде Копнене војске и Мешовите артиљеријске бригаде, али из осталих дивизиона. Било је десет евалуатора, од којих су петорица била на Венцу, укључујући и вођу из Команде, а петорица на осматрачници. Они су пратили и оцењивали рад дивизиона, од активности у касарни до завршне вежбе.

ЖЕНЕ У АРТИЉЕРИЈИ

На вежби с бојевим гађањем на „Пасуљанским ливадама“ учествовале су и 24 жене. Оне су већ годину и по дана равноправни чланови послуга и са колегама изводе све прописане радње – од укопавања облица топ-хауџу, растезања тешких кракова лафета, пуњења. Жене су биле и везисти, а поједине су радиле у оквиру рачуначког и метеоролошког одељења.

– Ако после рафала уследи плотун, добро смо рачунали.

Јасна и прецизна команда се као ехо преносила Венцем.

– Дивизионом, плотуном, пуни!... Дивизионом, плотуном, пуни!...

Све је обузео жар жеље да се покажу и у тимском раду, како би посматрачи у рејону циља могли да одгледају јединствени ватромет. Тренутак опипљиве тишине. И команда: „Пали!“

Оно што се после тога одиграло на ватреном положају може се мерити трептајима ока. Било је брзо, силовито, и успешно. С том оценом сложио се и капетан Горан Рангелов из Мешовитог артиљеријског ракетног дивизиона те бригаде, који је био у улози евалуатора.

Оцене

После дела, остале су забележене речи. Оцене. Командант бригаде пуковник Саша Недељковић каже да су вежбе на терену сасвим сигурно најсложенији и најтежи облик обучавања јединица ранга батаљон-дивизион, али да је то и једини поуздан начин да се утврди у којој су мери команданти јединица, командири одељења, вођа и батерија, нишанџије, рачуначи,

везисти, топографи и припадници других специјалности спремни да изврше задатке ефикасне ватрене подршке борбених јединица.

– Изузетно сам задовољан залагањем старешина и војника, а посебно ватреним учинком, који је постигнут при реализацији батеријских и дивизионог бојног гађања. Убудуће ће сва артиљеријска гађања бити дивизионска. То је права мера и провера рада припадника рода – рекао је пуковник Недељковић.

Командант дивизиона потпуковник Васиљевић оценио је реализацију вежбе „Удар 2012“ следећим речима:

– Имајући у виду да смо се два месеца припремали за ову активност и уложили много труда, зноја, средстава, да је доста технике доведено у перфектно стање за реализацију овог веома сложеног задатка, могу рећи да смо постигли жељени циљ. Истакао бих да су људи били изложени великим психофизичким напорима, да је техника издржала све временске и теренске услове, а посебно бих нагласио ангажовање наших колегиница, које су подједнако са мушкарцима издржале све напоре. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимио Даримир БАНДА